

N:r 1

1966.

OM BOTKYRKA HEMBYGDSGILLES ARBETSUPPGIFTER.

Ett gille torde i våra dagar i regel vara en sammanslutning av personer med vissa gemensamma intressen för kamratlig samvaro av mer eller mindre festlig karaktär. Men namnet gille kan också ges åt en sammanslutning med ett mera bestämt mål. Så är fallet med Botkyrka Hembygds-gille, som enligt stadgarna "har till ändamål att väcka intresse för hembygden, för gamla nordiska folkdanser och folklekar, allmogemusik och bygdedräkter" samt "att genom lämplig samkvämsform söka sammanföra ungdom ur alla samhällsklasser för ideella spösmål och att verka för medlemmarnas nöje och trävnad inom gillet".

Att gillet vänder sig till ungdomar, ser jag som en av dess mest betydande uppgifter. De rika tillfällena att samlas för att inöva folkdanser för också med sig möjligheter att utbyta tankar i olika frågor och att umgås under vänskapliga former. Här bjudas också möjligheter till förädlade nöjen vid anordnade samkväm. Och att folkdansarna så ofta få medverka vid olika fester och därvid glädja andra, torde också bereda dem själva glädje. Samma glädje känna de också, när de genom sin dans uppmuntra de gamla i Alderdomshemmet och folkpensionärerna vid för dem ordnade samkväm.

Som intresserad hembygdsvän ser jag gillet's uppgift i fråga om hembygden vara att väcka intresse för och sprida kännedom om vår bygd och dess historia och minnen. Detta kan ske genom cykelturer och vandringar genom olika delar av bygden under sakkunnig ledning samt genom föredrag och föreläsningar av bildmateriell av olika slag. Härvid är det rikhaltiga bildarkivet "Botkyrka socken i fädrens spår" som gillemedlemmar insamlat, av synnerligen betydande värde, unikt som det är i sitt slag.

Kunskapen om hembygden vidgas också genom besök i den flera sekler gamla stugan vid Trädgårdstorpet. Den är av samma typ, som det soldattorp, vartill ritning förekommer i greve Dahlbergs ritningar till militära boställen, som fastställdes av Kungl. Maj:t år 1686. Stugan visar hur en betydande del av socknens befolkning torparna bodde under sekler. Att berika stugan med samlingar av gamla bruksföremål av allmogekaraktär är också en gillet's uppgift.

Här gillet's samlingslokaler en gång stå färdiga, ges rika tillfällen att inbjuda såväl ungdom som äldre och ej minst nyinflyttade Botkyrkabor till föredrag, samkväm och fester—allt för att bereda till glädje samt sprida kännedom om och väcka kärlek till vår minnesrika och vackra och, som vi syfta till trivsamma bygd.

I så gillet lyder i sina ädla strävanden, önskar vännen

Erik Castegren.

M E D L E M M A R

i vårt Gille speciellt inom folkdanslaget som också äro medlemmar i Svenska Ungdomsringen för Bygdekultur. Särskilt nya medlemmar bör ju också känna till vad Svenska Ungdomsringen för Bygdekultur är för slags sammanslutning.

Svenska Ungdomsringen är en ungdomsrörelse och därför rik på glädje.

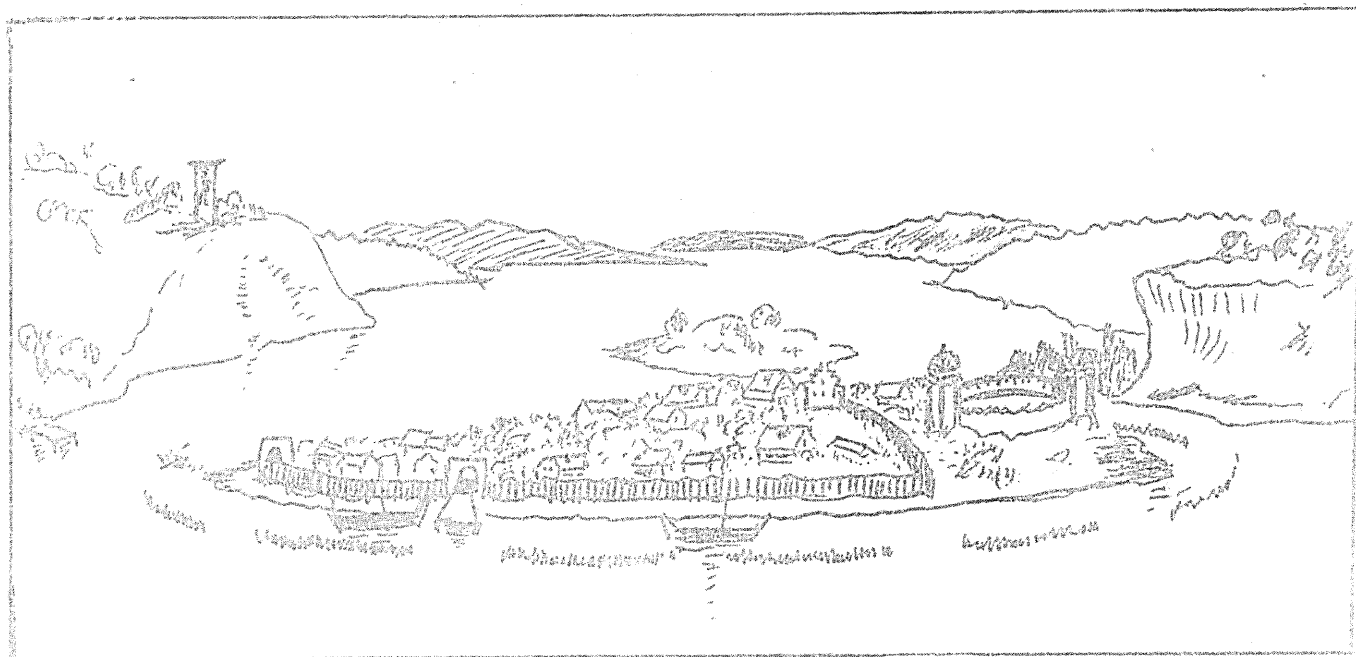
Rörelsen bildades 1920 och omspanner hela landet som indelas i 17 distrikt med sammanlagt 8.000 medlemmar fördelade på 254 föreningar.

Genom att Svenska Ungdomsringen är fast rotad i levande svensk tradition vill den hos svensk ungdom skapa förståelse och intresse för den egna hembygdens värden.

Svenska Ungdomsringen vill söka det bästa i vårt kulturarv. Det en gång förkastade vill den ställa under nya förutsättningar i syfte att därur utvinna fullödiga värden till frömma för egen samtid.

Svenska Ungdomsringen vänder sig till all svensk ungdom och är i sin uppläggning helt opolitisk.

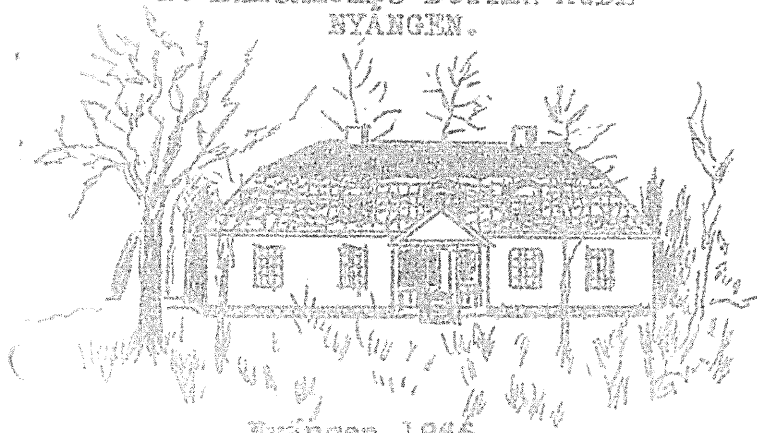
I dess program ingår: Folkdans, Folkmusik, Sång, Sånglek, Folkvisedans, Samkvämsverksamhet, Vävning, Knyppling, Slöjd, Släktforskning, Dräktstudier, Hembygdsstudier, Sport och friluftsliv, Tävlingar, Amatörteater.

STOCKHOLM ÅR 1000.

Riksstyrelsen har sitt säte i Stockholm bortom galgbacken, närmare bestämt på Tjärhovsgatan 18, där finns också Ungdomsringens Handels & Förlags AB.

NORDPOLSFARAREN ADOLF ERIK
NORDENSKIÖLD'S DOTTER ÄGDE
NYÄNGEN.

Nyängen 1966.

Ungefär så ser vi nu Nyängen mot söder. Innan årets slut kommer den vackra bilden att skymmas bort av ett stort flerfamiljshus.

Vid en intervju med en granne till Nyängen fru Ingrid Lagrell framgick att den vackra villan i herrgårdsstil byggdes omkring år 1908 av Kanslirådet Clas August Lindbeck.

Hans fru Anna Sofia född Norden-skiöld var dotter till Nordpols-forskaren Adolf Erik Nordenskiöld. Vidare berättas att fru Lindbeck varit gift en gång tidigare med en Swedenberg.

Efter kanslirådets död fick fru Lindbeck kännedom om att en bebyggelse skulle ska inom en snar framtid på gården nedanför varför hon bestämde sig för att sälja sin fastighet.

Köparen blev glädjande nog Botkyrka kommun som köpte fastigheten i avsikt att bygga en interiören till en lunge efterlängnad fritidsgård för socknens olika föreningar.

Den 26 sept. 1966 kunde man glädja sig åt en festlig invigning av Fritidsgården Nyängen. För Kommunalförbänden Pentus Wrikan och häll hållningsanförande och landskörding Gunnar Danielsson invigningsordade för såväl den kfr-nämnda Fritidsgården som för den av ett 40-tal föreningar och enskilda arrangerade utställningen av alster från nästan alla hobby-verksamhet.

Botkyrka Hembygdegille utställde för sin del Botkyrkaalbumet "Botkyrka Socken i fädrens spår". Även bildmaterial av Botkyrka Socken-årskt, dessutom medverkade Hembygdegillet Folkdanslag, Spelmanslag samt Sångkör.

De senaste åren har också Gille arrangerat sina fester på Nyängen och har även där varje fredag sina folkdansövningar.

G.M.

NÅGRA MINNESDATA I VÅR BYGD.

- 1129 Invigdes Botkyrka kyrka /av trö/. Den invigdes detta år av biskoparna Gerder i Strängnäs och Henrik i Uppsala.
- 1899 Inköpte Stockholms stad Sturehof
- 1904 Togs Stockholms stads Vattenled- verk vid Norsberg i bruk.
- 1943 Den 15 februari brann Tullinge Gård ned till grunden.
- 1946 Invigdes Lida friluftsgård den 20 oktober
- 1954 Den 17 aug. brann Tuna gård ned till grunden förorsakad av blixtnedslag.
- 1957 Invigdes Lida kyrka den 17 nov. av biskop Helge Ljungberg. Han assisterades av kommunister G. Grefberg, pastor J.W. Johnsten, kyrkoherde S.P. Wretblad, kommu- nister K.E. Svärd.
- 1958 Invigdes Tullinge kyrka den 2 juni av biskop Helge Ljungberg. Han assisterades av kyrkoherde S.P. Wretblad och kommunister Erik Klasson, Botkyrka, teol. dr. Ström, Österhaninge, direk- tör Brundin, kommunister Villie och pastor Ridderstedt, Stock- holm.
- 1958 Invigdes Scoutgården i Tullinge den 2 febr. av Hedersekårschefen Georg Malmkvist.
- 1962 Invigdes Trädgårdstorp den 24 juni av Hedersekårschefen i Bot- kyrka Hembygdegille, Erik Gustegren.
- 1962 Togs Gymnastikhallen vid Falk- bergsskolan i bruk den 19 sept.

1883-

1900 Ågdes Tullinge Gård av bokförläggaren Frans Beijer. Fru Beijer var född Tegnér, son-dotter till den store Esaias Tegnér. Fru Beijer hade också tre bröder: professor Esaias d.y., bibliotekarien dr. Elof Tegnér och v.häradshövding Jacob Tegnér som sedan gifte sig med de Beijerska barnens guvernant, Alice Sandström.

Alice Sandström blev alltså den berömda Alice Tegnér. I hennes dagbok kunde man läsa följande:

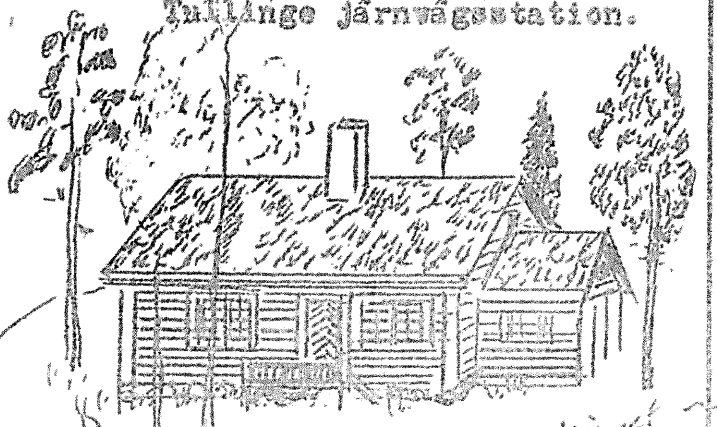
1884 8 sept. Reste till Tullinge. Naturskönt - stiligt - fornninnesrik trakt - E.m. besåg allt - spelade - åt frukt. - Alla promenerade vi till en nyodling. Hem efter 8 - tiden - Gute Nacht, alle hier und da! - I:a natten drömde jag om Esaias Tegnér.

Redaktör Torsten Tegnér berättar vid en intervju:

1903 och några år före bodde en skolkamrat till min mor på Älgenstorp i Tullinge och det var författarinnan Anna-Maria Roos. Hon flyttade nämnda år från Tullinge.

1904 Flyttade hans föräldrar Jacob och Alice Tegnér definitivt från Djursholm till Tullinge där de hade ställt i ordning Älgenstorp som blev deras första bostad i Tullinge.

1906 Under år 1905-1906 byggde Tegnér det egna hemmet Kikur ritat av arkitekten Torben Grut, samma arkitekt som ritat Stockholms stadion. År 1906 flyttade Tegnér in i sin nya bostad ej långt från Tullinge järnvägsstation.

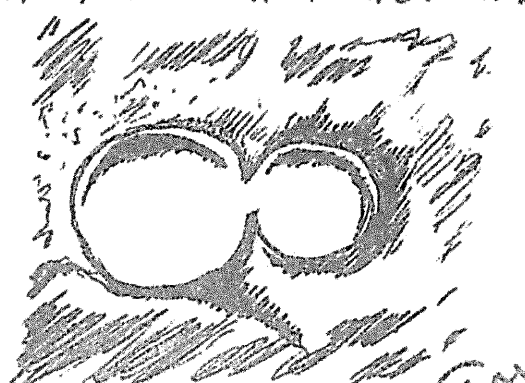
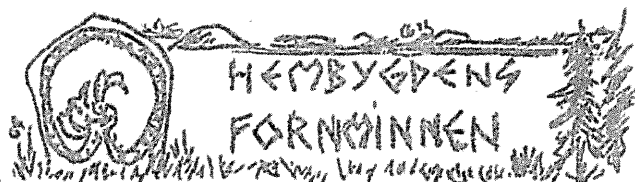
F. byråassistent vid SJ Resebyrå
Valdemar Sand berättar:

1860 Invigdes den enspåriga järnvägen Stockholm Södertälje. Tumba station var då den enda mellanstationen.

1900 Blev järnvägstunneln för dubbelspår vid Tullinge järnvägsstation färdig.

1903 Den 1 maj invigdes Tullinge Järnvägsstation och dubbelspår framdragna till Tumba.

1907 fick Tullinge sin första livsmedelsaffär. Innehavare var Anton Andersson, broder till den kände affärsmannen och kommunalmanen August Andersson i Tumba.

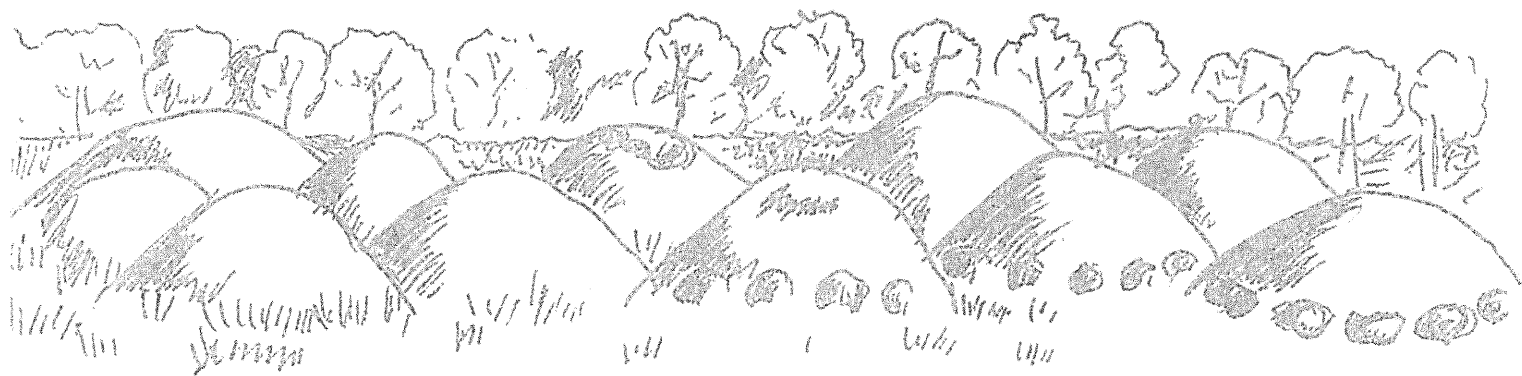

Jättegrytorna vid Getarn.

Enligt uppgift av Landsantikvarie Alf Nerdström finnes i Botkyrka över 1.900 fornninnen fördelade på 174 olika platser.

De äldsta torde vara Jättegrytorna vid sjön Getarns södra strand. Genom sitt märkliga läge på den höga branta bergväggen ansåg Landsantikvarien dessa vara från 8000 år före Kr. Alltså nu omkring 10.000 år gamla.

G.M.

GRAVFÄLTEN I VÅR BYGD.

Vid varje herrgård i Botkyrka finnes gravfält. Detta vittnar om att människor haft sina boplatser just där herrgårdsbyggnaderna nu har sin plats, i varje fall i deras omedelbara närhet. Seden var att begrava sina döda i närheten av boplatserna.

De olika boplatserna eller byarna kan dateras enligt gravkullarnas utseende till Yngre Järnåldern från år 500 - 1000.

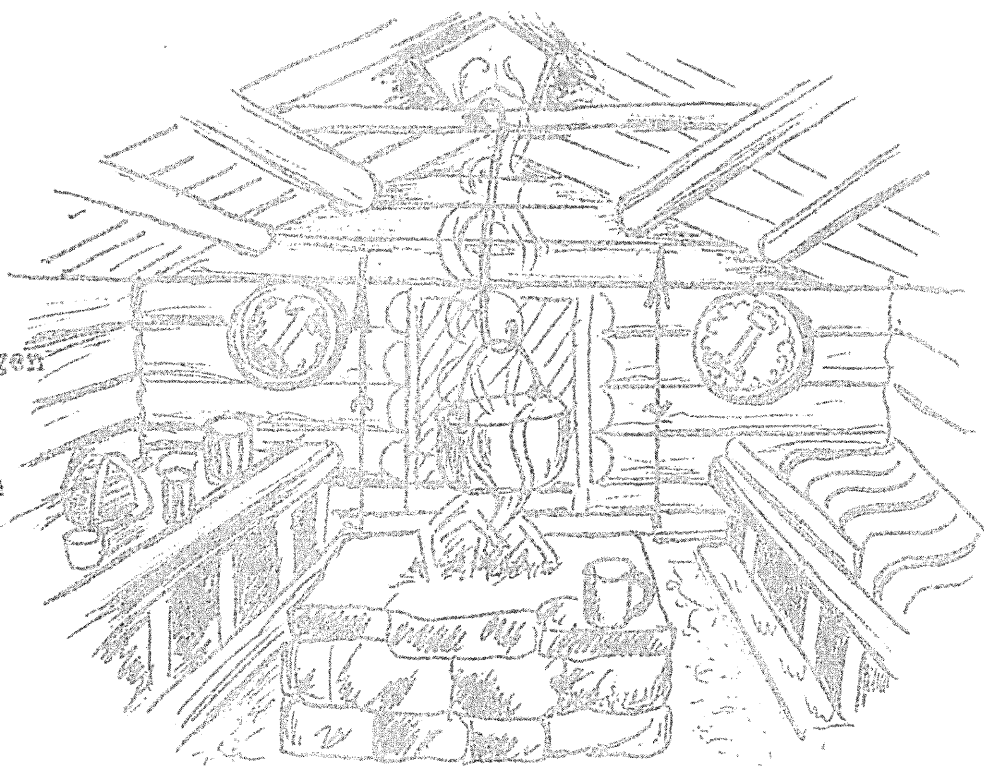
Då inga lämningar efter våra förfäders bostäder har kunnat uppträffa har man ej någon kännedom om deras utseende.

Det troliga är att de har varit av samma typ som de s.k. eldhusen vilka byggdes direkt på marken utan grund eller källare.

Golvet bestod av hårdtrampad jord och eldstaden av sten mitt i rummet. Ett öppet rökhål i takets mitt var det enda som skänkte dagsljus i bostaden.

Här innevägnarna slagit sig ned på de breda väggfasta sänglavar och i den mystiska halvågern begrundade den flammande elden har det säkert lockat fantasien till många bragder och äventyr hos vikingarna.

Kulturforskningen har nämligen påvisat att eldhuset är själva urtypen för det nordiska timmerhuset.

En interiör från den grå Forntiden.

Georg Malmkvist.

FRÅN ARBETSFÄLTET.

Full fart med arbetet på lo-
gen eller varför inte "Hembygds-
gården".

Den 7 mars startade den invän-
diga byggnationen av el. tak och
väggar. Härtill hade anlitats 9
elever från Botkyrka Yrkeskola,
jämför yrkesläraren som verkstätt-
are. Arbetet bedrivs på ackord
och utföres alltså i mycket snabbt
tempo, hittills mycket välgjort
arbete.

Eller hur, Gillets timmermän?

Ännå bygga så har all glas-
ning av fönstren skett hemma i
Gunnar Avelins köllare och detta
mest av honom själv och Nisse.

Tack skall ni ha för det!

Både f.d. och nuvarande redak-
törerna för Botvidsbygden har va-
rit där och kontrollerat glasets
hållfasthet.

Emellertid få vi väl hoppas om
flera arbetskrafter vid vårt Trä-
gårdstorp.

GILLET'S ARBETSAFTNAR.

Ingegärd påminner:

Nästa gång hos:

Ons. 30/3 Gunborg Eriksson

Tis. 5/4 Inger Hultman

Ons. 20/4 Lilly Stenbäck

Tis. 26/4 Inge Kluck

Ons. 4/5 Erna Larsson

Tis. 10/5 ?

Vi hoppas också att alla med-
lemmar som inte har tillfälle att
komma på arbetskvällarna vill gö-
ra något arbete hemma för Gillets
kommande marknad. Alla upplys-
ningar lämnas av Ingegärd Lind-
ström. Tel. 7780649.

FRÅN SEKRETERIATET MEDDELAS:

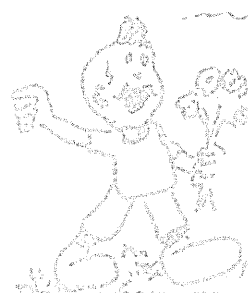
Födelsedagar inom Gillet 1966.

17/4	Rut Bak	70 år
23/4	Georg Malinkvist	70 år
12/6	Harry Olsson	50 år
15/6	Stella Johansson	60 år
27/11	Valdemar Karlsson	70 år

VID ÅRETMÖTET DEN 25/2 FICK STY- RELSEN FÖLJANDE SAMMANSÄTTNING:

Ordf.	Gunnar Lindström	omval
Skr.	Gunbritt Jansson	nyval
Kass.	Gunnar Avelin	omval
v.Ordf.	Arne Eriksson	nyval
v.Skr.	Ingrid Avelin	omval

Suppl. Ingeborg Kluck
Karl-Gustaf Larsson

SKRATT- OCH
LE-
HÖR
KAN
S

En liten gosse
tillfrågades en dag av sin mamma,
vilket han helst skulle vilja ha,
en liten bror eller en liten sys-
ter, och den tillfrågade, snäll
som vanligt, svarade:

Ja, gör det pappa och mamma det-
samma, så vill jag helst ha en
liten häst.

Steroberer Lasse

betraktar sin nyfödda lilla sys-
ter, som är nästan kal i huvudet,
talar och säger:

- Den behöver vi väl inte kamma,
bara damsterka.

Birgitta

som ryss börjat skolan, kommer
hem och berättar:

- Min fröken är en fru, och frö-
kens man är också en fröken.

Redaktör. Georg Malinkvist
Redaktion. Sögstugavägen 17.
TULLINÖ. Tel. 7781711.
Tryckeri. Sila Swanström & Co.